

Journal Website:
<https://theusajournals.com/index.php/ajps>

Copyright: Original content from this work may be used under the terms of the creative commons attributes 4.0 licence.

THE INTERPRETATION OF THE PICTURE OF THE INDIAN VEGETATION IN THE URDU TRANSLATION OF "BABURNAMA"

Submission Date: May 20, 2024, Accepted Date: May 25, 2024,

Published Date: May 31, 2024

Crossref doi: <https://doi.org/10.37547/ajps/Volume04Issue05-26>

Mukhlisa Ansaridinovna Sharakhmetova

Tashkent state university of oriental studies, Head of Urdu Department, (PhD) Lecturer, Tashkent, Uzbekistan

ABSTRACT

It is known that "Boburnoma" has been translated into many languages of the world, including four translations into Urdu. Different translators made these translations at different times.

"Boburnoma" was first translated into Urdu from the original, that is, from Turkic-Chigatai by Mirza Nasiruddin Haidar Koragoni. According to information, this translation was made in 1898, but it was not possible to publish the translation during the author's lifetime. Later, in 1926, Koragoni's children published their work in Delhi. Koragoni's translation of Our Hands was reprinted in 1962 in Karachi by Book-Land[2].

Zahiriddin Muhammad Babur's masterpiece "Baburnoma" describes geographical regions, literary portraits, names of people, natural landscapes, musical instruments, clothes, as well as the world of animals and plants.

In this article, the Urdu translation of flowers, fruits and plants from the botanical world typical of India in "Boburnoma" is compared with the original, and conclusions are drawn.

KEYWORDS

"Baburnoma", originality, Urdu translation, originality, commentary, comparative analysis.

INTRODUCTION

In "Boburnoma" the author describes in detail all the plants, fruits and flowers he saw with a naturalist's eye. We will give an example from "Boburnoma" of Babur's thoroughness, reliability and rareness of the information in the work: "In this domain, there are all kinds of tulips. One layer of my art, thirty-two-thirty-three varieties of inevitable tulips came out. [1,193] However, in the book of the current identifier of plants of Uzbekistan (A. Hakimov et al., 1987), only 6 varieties of tulips are included [3,86].

Mirza Babur is interested in the diverse flora of India. In 1528-1529, Babur wrote down his observations on the fauna and flora of this country. He mentions jasun, sambitgul, kiyura, kanir, white jasmine from flowers, and fruits such as anba (mango), kela (banana), naranj (orange), limu (lemon).

Jasun guli. Basically: Яна Ҳиндустонда тавре гуллар бордур: бир жаасундур. Баъзи Ҳиндустоний «гадҳал» дейдур. Гиёҳ эмас, дарахти соқлиқдур. Гулбундек қизил гул бутасидин бир нима баландроқдур, ранги анор гулидин ҳануз сабзроқдур, улуғлуғи қизил гулча бўлғай; вале қизил гул ғунча бўлғондин сўнг бир-ўқ очилур. Бу жаасунким, очилди ўртасидан яна ҳам ушбу баргидин иничка бўлуб, танадек бир элик узаб, яна ушбу жаасун барглари очиладур. Ҳосил дилшабиҳ гул бўладур, холи аз ғаройиб эмас. Дарахтининг устида бисёр хушранг ва хушнамо кўрунадур, кўп турмайдур, бир кунда-ўқ пажмурда бўладур. Тўрт ой – пашакаал ойларида асру хўб ва

кўп очиладур, ғолибо аксар йил очилур, вале бу кўплук била иди йўқтур [1,206].

In Koragoni's translation, it is given as follows:

Бендустан мий пһол җрч җрч ке ор емде Һоте Һии. айк пһол җасон Һе. ас ко بعض Һндостанй керил кһте Һии. ас ка дрхт шах дар Һота Һе җһас ки صورت неһи Һота ор җлаб ке дрхт се Һа да Һота Һе. ас ка рнг анар ке пһол се зйаде кһла Һа ор җлаб ке пһол ке برابر Һа Һота Һе фрқ атна Һе ке җлаб ки кли айк ки дф кһл җати ас ки кли пһлы бар кһлти Һе Һер аси кһлы Һуи кли мий се айк җизл дл ки شکل ки нклти Һе. ор ас ки пһии кһл кер пһол Һо җата Һе йе донор аҗр җе айк Һи пһол мий мҗр ас ке Һиҗ мий пһле пһиор мий се дл ки صورت ки айк җиз ка нклна ор досра пһол Һн җана айк нادر бат Һе. йе пһол дрхт мий лҗа Һа Һри Һаер [2, 339].

In Koragoni, the translation of the first sentence is given as follows: «Һоте Һии. айк пһол җасон Һе. Бендустан мий пһол җрч җрч ке ор емде» India has all kinds of wonderful flowers, one of which is [емде]. In the translation of this sentence, the translator added the word "amazing, excellent" and did not spoil the meaning.

ас ко بعض «Some Indians call it "kareil", it is given in style, but in reality it is called gadhal. Babur says that gadhal is slightly taller than rose, that is, "The bush of this is bigger than the rose". In the Urdu translation җһас ки صورت неһи Һота ор җлаб ке дрхт се Һа да Һота Һе. "It is not in the form of grass and it is bigger

than a rose tree." From the comparison of these sentences, it can be understood that the original meaning of the word "bush" changed when it was called "tree".

Гулбундек қизил гул бутасидин бир нима баландроқдур, ранги анор гулидин ҳануз сабзроқтур, улуғлуғи қизил гулча бўлғай; вале қизил гул ғунча бўлғондин сўнг бир-ўқ очилур. Бу жаасунким, очилди ўртасидан яна ҳам ушбу баргидин иничка бўлуб, танадек бир эллиқ узаб, яна ушбу жаасун барглари очиладур. Ҳосил дилшабиҳ гул бўладур, холи аз ғаройиб эмас. Навбатдаги жумла таржимаси: اس کا رنگ انار کے پھول سے زیادہ کھلا ہوا اور گلاب کی اور گلاب کے پھول کے برابر بڑا ہوتا ہے۔ فرق اتنا ہے کہ گلاب کی کلی ایک کی دفہ کھل جاتی اس کی کلی پہلے بار کھلتی ہے پھر اسی Its color is darker than a pomegranate flower, the size of a red rose, but the difference is that a rose opens from a bud, this flower opens only once, and then something heart-shaped opens from this bud." The phrase "a heart-shaped thing" in the translation is explained: in the new scientific edition prepared based on the critical text of "Boburnoma", the word dilshabih is used in this sentence, the above phrase is the translation of this word.

The phrase at the end of the sixth sentence, "In the four months of Paschakaal months, the age is good and many are open, the winner is open most of the year, but there is no knowledge of this."

Kanir guli. Actually: Яна бир канейрдур, оқ ҳам бўладур, қизил ҳам бўладур. Шафтолу гули вазълиқ панжбарга бўладур. Қизил канейрнинг шафтолу гулига шабоҳати бор. Вале канейр гули ўн тўрт-ўн беш гул бир ерда очиладур, йироқтин бир улуқ гулдек кўрунадур. Мунинг бутаси гулбундин улуғроқтур. Қизил канейрнинг тавреғина иди бор, хушояндадур. Бу ҳам пашакаалда кўп ва хўб очиладур. Бу ҳам аксар йил топилур[1,206].

In Koragoni's translation, it is given as follows:

ایک کنیر ہے۔ یہ سفید رنگ کا بھی ہوتا ہے سرخ رنگ کا بھی۔ اس کی جڑا اور پتے شفتالو جیسے سرخ پھول تو ہو بہو شفتالو کا پھول ہے۔ مگر کنیر کے پھول اکھٹے چودہ پندرہ ایک جگہ اس طرح کھلتے ہیں کہ دور سے ایک بڑا پھول معلوم ہوتا ہے۔ اس کے درخت کا پھیر گلبن کے درخت کے پھیر سے زیادہ ہے سرخ پھول میں بھینی بھینی بو ہوتی ہے۔ بہی برسات کے موسم میں تین چار مہینے تک برابر کھلتا ہے اور اکثر سال بھر رہتا ہے۔

In Koragoni, the translation of the first sentence is as follows: It is another caneir, it will be white, it will be red.- ایک کنیر ہے۔ یہ سفید رنگ کا بھی ہوتا ہے سرخ رنگ کا بھی۔ "It can be white or red. The flower of the red caneir is like a peach flower." It is more correct to give the phrase [pa:nch pankhri:yoN ka:] پانچ پنکھڑیوں کا to the originally dropped panjbar.

The second sentence in the original is given as follows: The red caneir resembles a peach blossom. Fourteen-fifteen flowers open at the same time, it looks like a bright flower. The bush of this is bigger than a rose. اس

کی جڑا اور پتے شفتالو جیسے سرخ پھول تو بو بہو شفتالو کا پھول ہے مگر کنیر کے پھول اکھٹے چودہ پندرہ ایک جگہ اس طرح کہتے ہیں کہ دور سے ایک بڑا پھول معلوم ہوتا ہے۔ اس کے درخت کا پھیر گلبن - i.e. "The flower of the red canear is like a peach flower, but the flower of the canear opens in fourteen to fifteen places, and from a distance it looks like a big flower. Its tree is bigger than a branch of a rose». The word bush in this sentence is translated as درخت [darakht] tree in Urdu, but the corresponding word for bush in Uzbek is بوٹہ [buTa] in Urdu. The fifth, that is, "The red canear has a tavregina id, it's in the heart." (Red canear has a nice smell, this flower is nice). This sentence was omitted by the translator.

The last one in the original "This is also a lot and a dream will be opened in Easter." This is also found most of the year" is translated into Urdu as "This also blooms for three to four months during the rainy season". Babur states that this flower blooms profusely and beautifully during the rainy season. The word хоб in this sentence has been dropped and three or four pairs of words تین چار [ti:n cha:r], which are not present in the original, have been added. In our opinion, the content and style of the author are not fully preserved in this place.

From the above comparisons, it is known that Babur clearly described the tree, appearance, taste, size, color, flower and leaf of the fruits and compared them

with the trees, fruits, flowers and leaves that grow in our country.

Orange and lemon. When Babur was in northern India, he wrote the following about oranges and lemons from the region's fruits:

Actually: Яна норанж ва лиму мушобаҳати мевалардур. Норанж Ламғонотта ва Бажур ва Саводта кўп бўлур ва ҳўб бўлур. Ламғонот норанжи кичикрак ва киндиклик бўлур, бисёр латиф ва нозук ва сероб бўлур. Хуросон навоҳисининг норанжиға ҳеч нисбати йўқтур. Нозуклугидиндурким, Ламғоноттин Кобулғачаким, ўн уч-ўн тўрт йиғоч бўлғай, келтиргунча баъзи норанжлар хароб бўлур. Астробод норанжини Самарқандғаким, икки юз етмиш-икки юз сексон йиғоч бўлғай, элтарлар. Терисининг қалинлиғидин ва камоблиғидан онча хароб бўлмас. Бажавр норанжларининг улуғлуғи биҳича бўлур, суви кўптур ва ўзга норанжларнинг сувидин туршроқтур. Хожа Калон дедиким, Бажаврда ушбу жинс норанжнинг бир дарахтидин олиб санадук, етти минг норанж чиқти. Менинг хотиримға доим кечар эдиким, «норанж» лафзи муарраб монанддур, ўшандоқ-ўқ экандур.

Яна лимудур, бисёр бўладур, улуғлиғи юмurtқача бўлғай, юмurtқа андомлиқтур. Илдизини масмум қайнатиб ичса, мазарратини дафъ қилур эмиш [1, 205-206].

In Koragoni's translation, it is given as follows:

ایک میوہ نارنج ہے۔ لمغانات میں چھوٹا اور ناف دار ہوتا ہے۔ نہایت لطیف نازک اور تر خراسان کے نارنج کو اس سے نسبت نہیں۔ نزاکت اتنی ہوتی کہ لمغانات کابل سے تیرہ چودہ فرسنگ ہے وہ وہاں سے یہاں لانے میں بہت نارنج بگڑ جاتے ہیں۔ استرآباد اور سمرقند دو سو اسی کا اس کا فاصلہ ہے وہاں سے سمرقند لے جاتے ہیں۔ ان کا پوست ایسا سخت ہوتا ہے اور ان میں تری اتنی کم ہوتی ہے کہ اس قدر خراب نہیں ہوتے باجوڑ کا نار بھی کے برابر ہوتا ہے۔ اور بہت رسیلا اور نارنجو سے زیادہ کھٹا ہوتا ہے ہوجہ کلاں کا بیان ہے باجوڑ میں ایک درخت سے سات ہزار نارنج تھوڑے تھے۔ مجھے مدت سے خیال تھا کہ نارنج [2, 338] نارنج کا معرب ہے آخر وہی بات نکلی۔

In Koragoni, the first sentence is not fully translated, i.e. "ایک میوہ نارنج ہے" in Urdu translation is It started with "One fruit is an orange". The author compares these two fruits, i.e. orange and lemon, and says that they are similar, but the original method of comparison is not reflected in the Urdu translation.

"Orange Lamghonotta and Bajur and Savodta will be abundant and good." Babur said that the orange fruit is plentiful and good in Lamghonot, Bajur, and Savod. This sentence is written in Urdu. From this, the reader cannot have a complete idea of the similarity of these two fruits and where they meet. The translation of the sixth sentence is not complete: "Astrobad orange to Samarkand, two hundred and seventy-two hundred and sixty will be made of wood, old." استرآباد اور سمرقند .. That is, Babur originally mentioned the distance between Astrobad and Samarkand as approximately two hundred and seventy, two hundred and eighty, but the

translator was satisfied with the expression [do sao assi:], , that is, "two hundred and eighty".

The original sentence "Khoja Kalon told me that in Bajaur, we took from an orange tree of this species and counted seven thousand oranges." خواجہ کلاں کا بیان ہے "if they see" vividly describes the incident, but the translator was satisfied with saying only "it broke off" and the expression "livsanaduk" remained untranslated. In our opinion, the translation درخت سے نارنج کو توڑ کر گن کے in order to fully reflect the original content. should be in the form

If we pay attention to Babur's description of the lemon fruit:

Lemon fruit. In fact: It is limudur, bisyar, egg-sized, and egg-shaped. It is believed that if the root is boiled and drunk, it will ward off evil [1, 205-206].

In the description of this fruit, Babur strove for brevity in the long and clear comparison, the author was content with citing the most important features of this fruit.

In Koragoni's translation, it is given as follows:

ایک لیمو ہے۔ کثرت سے ہوتا ہے۔ مرغی کے انڈے برابر بڑا اور اسی صورت کا۔ اگر اس کے ریشہ کو جوش دے کر زہر خوردہ کو پلاؤ تو زہر کا اثر جاتا رہتا ہے۔

The translation of the first sentence in the original "Yana limudur, bisyar boladur, magnificence is like an egg, egg is Andomliqtur" is as follows: ایک لیمو ہے۔ کثرت سے ہوتا ہے۔ مرغی کے انڈے برابر بڑا اور اسی صورت کا۔ The Urdu translation of this sentence is: "Another (one) is a lemon. It happens a lot. The size and shape is like a chicken's egg. The translation of the second sentence can be said to be similar to the original: اگر اس کے ریشہ کو جوش دے کر زہر خوردہ کو پلاؤ تو زہر کا اثر جاتا رہتا ہے۔ From the comparison of the sentences, it can be said that the translator chose an adequate translation method and tried to convey the pragmatic features of the original.

In conclusion, it can be said that the translation of Mirza Nasiruddin Haydar Koragoni is significant because it is translated from the original, it is the first complete translation in Urdu and it was translated by a representative of the Baburites.

At first glance, in the descriptions of animals and plants, natural scenery, and the world of birds in "Boburnoma" Zahiriddin Muhammad Babur has a deep philosophical understanding, a strong logic of being able to observe the animate and inanimate world around us as a whole in one space and time. As the reader reads "Boburnoma", he realizes aspects that he did not know, hear or see a lot, but ignored, and recognizes the author's intelligence, intelligence, and depth of thought.

REFERENCES

1. Бобурнома. П. Шамсиев, С. Мирзаев ва Эйжи Мано (Япония) нашрлари асосида қайта нашрга тайёрловчи: С. Ҳасанов. – Тошкент: Шарқ, 2002.
2. ۱۹۶۲ (426 p.) تزک بابری، مرزا نصیر الدین حیدر کراچی،
3. Сиддиқов Ж.Т., Қўчқорова Л.С. Бобурнинг биологик қарашлари / "Бобур ва ўзбек миллий маданияти тараққитининг айрим масалалари" мавзудидаги республика илмий анжумани материаллари. – Андижон, 1993.

OSCAR
PUBLISHING SERVICES